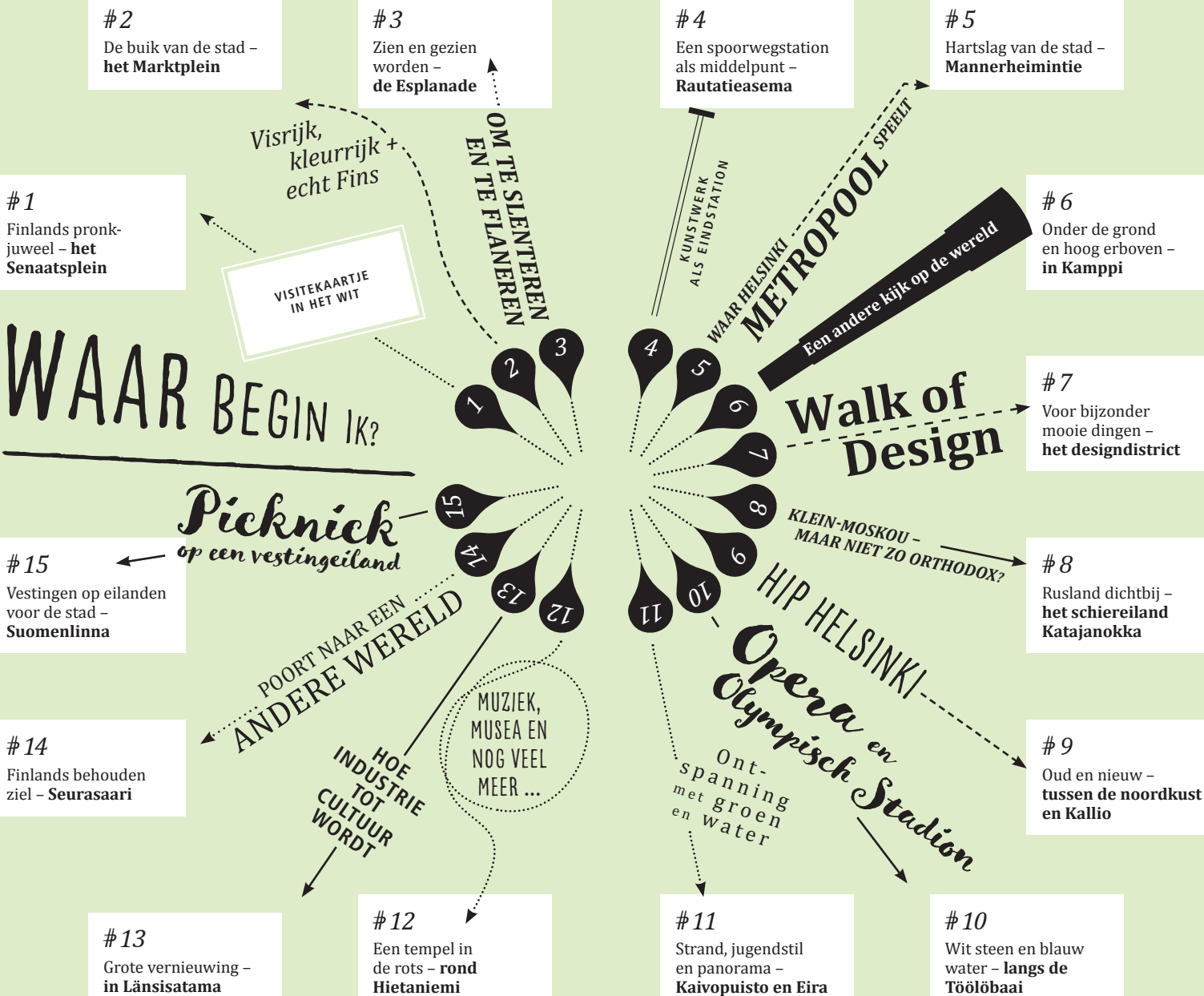

Het kompas van Helsinki

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

#2 Het Marktpllein

Uitneembare kaart: H 5 | Tram 1, 2, 4/4 T, 7A/B

ETEN EN DRINKEN

Markt (Kauppatori) 1: ma.-vr. 6.30-18, za. 6.30-16, zo. 10-17 uur (► blz. 102). Voor lekkere kleine hapjes is de **oude markthal** 2 (ma.-za. 8-18, zomer ook zo. 10-17 uur) de eerste keus. Wie zin heeft gekregen in een uitgebreidere culinaire expeditie kan uitstekend terecht op restaurantboten en langs de kustweg Eteläranta.

Tegenover kun je in **Block by Dylan** 1 in een stijlvolle omlijsting met uitzicht op de haven genieten van een stevig ontbijt, een lunchbuffet of (alleen za.-zo.) een brunch. Goede prijs-kwaliteitverhouding (Eteläranta 18, tel. 040 553 30 00, dylan.fi/block, ma.-vr. 8-10, 10.30-14, brunch za.-zo. 10.30-15 uur).

zuilenbalustrade enigszins doen denken aan het koninklijk paleis in Stockholm. Vanzelfsprekend wordt de bijzondere betekenis van Zweden voor Finland extra benadrukt door de locatie van de ambassade op deze belangrijke plek.

De smalle Katarinankatu scheidt de Zweedse ambassade van het **stadhuis** 5 (Kaupungintalo), dat oorspronkelijk als hotel was bedoeld.

Wie is de mooiste van het land?

Achter twee havenbassins met de weinig aantrekkelijke naam 'Cholerabassin' – ten zuidwesten van de eigenlijke markt – staat een kleurrijke en fraai versierde hal van baksteen. Deze **oude markthal** 2 (Vanha kauppahalli, ► blz. 102) uit 1888 is niet de enige of de grootste van de stad, maar wel de oudste en zonder meer ook de mooiste.

→ OM DE HOEK

Het **Biënnalepaviljoen** naast de oude markthal is in 2021 gebouwd voor de Helsinki Biënnale (helsinkiennaali.fi), die om de 2 jaar in de zomer moderne kunst presenteert op het eiland Vallisaari (► blz. 84). Het houten bouwwerk zou er aanvankelijk maar tijdelijk staan, maar ontwikkelde zich tot een populaire ontmoetingsplaats.

Zien en gezien worden – de Esplanade

Een korte wandeling naar het Zweeds Theater en terug voert je van de haven naar de **Manerheimintie**. Dat je voor dit korte traject toch al gauw ruim een halve dag nodig kunt hebben, heeft te maken met de beroemde **Esplanade**, al generaties lang een favoriete locatie om te winkelen.

Senaatsplein, Marktpllein en Esplanade – deze drie markeren de historische driehoek van het neoclassicistische centrum. En van deze drie is de Esplanade de chicste hoek – met een noordelijk deel (Pohjoiesplanadi) en een zuidelijk deel (Eteläesplanadi). Beide delen staan bekend als toplocaties om te winkelen, maar er zijn ook sfeervolle cafés, restaurants, eerbiedwaardige

3

Op de Esplanade kun je niet alleen prima flaneren, maar ook heerlijk ontspannen in de zon – onder het waakzame oog van de nationale dichter Runeberg

Helsinki groeit ... onder de grond! Als eerste stad ter wereld ontwikkelde Helsinki een masterplan om de ruimte onder de stad te benutten. In totaal is al een ruimte van niet minder dan 9 miljoen m³ aangelegd met daarin meer dan vierhonderd verschillende voorzieningen. Het diepste punt bevindt zich 100 m onder de zeespiegel. Wie in Helsinki begint te graven, stuit overal op graniet. Alleen de enorme draagkracht van dit gesteente maakt het mogelijk kilometerslange tunnels aan te leggen met parkeer- en opslagruimtes, energiecentrales, archieven en routes voor goederentransport. Onder de stad bevindt zich een heuse schaduwstad, compleet met winkelgebieden, bioscopen, ijs-hockeyhallen, een zwembad, een kunstmuseum en zelfs een kerk. Er zijn plannen voor de aanleg van spoorlijnen en in de toekomst moeten er zelfs fietsers gaan rijden. Dankzij dit ondergrondse gangenstelsel wordt niet alleen ruimte en energie bespaard, maar het mooie aanzien van de bovengrondse stad kan behouden blijven en in noodgevallen biedt het stelsel de bevolking bescherming – als bunker!

6

Onder de grond en hoog erboven – in Kamppi

Ten westen van de Mannerheimintie kun je omlaag naar de wortels van de stad of omhoog naar het beste uitzichtpunt. Naast het gelijknamige bedevaartsoord voor liefhebbers van winkelen behoren een ondergronds kunstmuseum en een sauna in het jongedstijlbadhuis tot de hoogtepunten in deze wijk.

Officieel is **Kamppi 1** een uitgestrekte wijk die tussen de Mannerheimintie en de Mechelininkatu ligt. Maar eigenlijk is het een kolossaal multifunctioneel complex dat in 2006 in gebruik is genomen en een heel stratenblok beslaat. Het Kamppi herbergt op zes verdiepingen een van de grootste winkelcentra van Finland (► blz. 100). Onder de grond liggen verdeeld over twee verdiepingen de modernste busstations van Europa voor verbindingen met de stad Espoo in de nabije omgeving en verder weg gelegen regio's. De wachtruimtes zijn met glazen deuren afgeschermd van de garage vanwaar de bussen vertrekken.

Wat zie jij daar? Door de enorme patrijspoorten achter het Glazen Paleis kun je een blik werpen in een ondergrondse wereld. Beneden opent moderne kunst nieuwe perspectieven

De diepte in gaan of boven blijven?

Meteen ernaast ligt het metrostation **Kamppi**, het diepste van heel Helsinki. Alleen al het tochtje met de roltrap, die 30 m steil omlaag de diepte in gaat, is een ware belevenis. In het metrostation wordt de aandacht meteen getrokken door zeven kristalvormige formaties aan het spelonkachtige plafond. Als je wat beter kijkt, blijken het 735 aluminium bordes te zijn die dwars door de aardbodem steken: het kunstwerk *Wortels van de stad* van Otto Karvonen, dat heel toepasselijk op een centraal verkeersknooppunt is aangebracht, verwijst naar de herkomst van de inwoners van Helsinki en tegelijk naar het internationale karakter van de multiculturele stad.

Hierna gaat het verder via ondergrondse passages naar het uitnodigende **winkelcentrum Forum 1** (► blz. 99); ook het warenhuis **Stockmann** is bij slecht weer via ondergrondse verbindingen te bereiken.

Als je daarentegen voor de 'bovengrondse' variant kiest, stuit je voor het Kamppi op de in 2012 gewijde **Stiltekapel 2** (Kampin kappeli) op het Narinkkaplein, waarvan de markante architectuur een tegenwicht vormt tegen de woelige drukte van de winkelcentra. Als je het ovale bouwwerk van hout binnengaat, betreed je een puristische ruimte met een magische aantrekkingskracht, die je de hectiek van buiten volkomen doet vergeten.

Kunst die onder de oppervlakte gaat

Het naburige Lasipalatsi is vernoemd naar het Glazen Paleis dat hier staat. Het uit de jaren dertig van de vorige eeuw daterende gebouw van de architecten Revell, Kokko en Riihimäki zou hier slechts tijdelijk staan, maar geldt nu als toonbeeld van het functionalisme. Sinds 2018 herbergt het niet alleen een restaurant, een café en de bioscoop Bio Rex, maar ook het nieuwe **Amos Rex 3**, de opvolger van het Amos Andersonmuseum, met de grootste particuliere kunstcollectie van het land. De exposities moeten alle aspecten tonen van de hedendaagse kunst. Ook in dit geval zie je slechts het topje van de ijsberg: het hart van het museum, een moderne expositieruimte van 2000 m², bevindt zich onder de molshoepachtige koepels op het plein.

Niet alleen voor een regenachtige dag – de musea van Helsinki

Ruim zestig musea telt Helsinki, een aanzienlijk aantal voor een stad van deze omvang. Het weegt weliswaar niet op tegen het overweldigende aanbod van Sint-Petersburg in het oosten of Stockholm in het westen, maar misschien schuilt hierin juist wel de charme van Helsinki's museum-landschap: men wil niet de strijd aangaan met de internationale zwaargewichten en toont gewoon wat men zelf in huis heeft. Tip: concentreer je bij de keuze van musea op wat je nergens anders te zien krijgt. Schroom daarbij niet om voorbij de grenzen van de stad te kijken. Tijdens je bezoek aan een van de talloze tentoonstellingen die aan de Finse kunst- en cultuurgeschiedenis zijn gewijd, zul je stellig menig pareltje ontdekken. En als het gaat om de domeinen die een rol spelen in het plaatselijke culturele leven – moderne kunst, architectuur en design – kunnen de Finnen zich beslist met de groten der aarde meten.

INFORMATIE

Internet

myhelsinki.fi/en/see-and-do/sights (klik op 'Museums & Galleries')

Prijzen en kortingen

Een museumbezoek in Helsinki is niet goedkoop, maar verschillende musea zijn gratis, zoals het Stedelijk Museum (► blz. 78) en zijn dependances – onder andere het Trammuseum (M E 2/3, trammuseum.fi) en het Museum van Sociale Woningbouw (M G 2, workerhousingmuseum.fi) – en verder het Arabia Design Centre (► blz. 103), het Bank van Finland Museum (M kaart 2, H 5, rahamuseo.fi) en het Krantenmuseum (M kaart 2, G 5, paivalehdenmuseo.fi). De andere locaties zijn vaak op een bepaalde dag of tijdstip gratis toegankelijk. Zo kun je op de eerste vrijdag van de maand gratis naar het Kiasma (► blz. 37), op de laatste dinsdag van de maand gratis naar het Architectuurmuseum (► blz. 81) en op vrijdag tussen 16 tot 18 uur gratis naar het Nationaal Museum (► blz. 39). Met de Helsinki Card (helsinkiocard.com, ► blz. 110) bespaar je bij veel musea op de entreprijs.

De expositie *Don't shoot the messenger* in het Designmuseum

De mooiste architectuur

Architectuur en design zijn handelsmerken van Helsinki – zoals literatuur dat is voor Dublin of de samba voor Rio. Al in de tijd van de tsaren was de stadsplanologie een op de toekomst georiënteerd totaalontwerp. In de 20e eeuw zette Alvar Aalto deze traditie voort. Nu richten zijn opvolgers zich in Helsinki's voorsteden op moderne, menselijke ruimtes om te wonen en te werken.

In samenhang met de omgeving Architectuurmuseum (Suomen Arkkitehtuurimuseo)

M kaart 2, G 6

Dit museum achter het Designmuseum richt zich vooral op het grotere verband in de stedelijke architectuur. Het geweldige museumgebouw van drie verdiepingen stamt zelf uit 1899, maar de getoonde objecten zijn veel jonger. Het accent ligt in dit museum op de architectuur en stadsontwikkeling in de 20e eeuw. Overigens is de getoonde collectie van bescheiden omvang – die hangt sterk af van het thema van de wisselende exposities.

Kasarmikatu 24, tel. 045 77 31 04 74, mfa.fi, tram: 10, di.-zo. 11-18, wo. tot 20 uur, €20/12, tot 18 jaar gratis, inclusief een bezoek aan het Designmuseum

Symbol van Helsinki

Finlandia-hal (Finlandiatalo) M F 4

Het concertpodium aan de Töölöbaai is in 1971 voltooid en draagt onmiskenbaar de signatuur van Alvar Aalto. Met zijn keus voor het bouw materiaal – graniet en wit marmer – heeft de architect evenwel geen rekening gehouden met de Finse weersomstandigheden. Tot 2024 wordt daarom de gevel, maar ook het interieur van het complex gerenoveerd. Tot die tijd vinden evenementen plaats in het speciaal gebouwde **Pikku-Finlandia** (Klein-Finlandia) ernaast.

Mannerheimintie 13, finlandiatalo.fi, tram: 4, 10, café in Pikku-Finlandia (Karamzininranta 4), ma.-di. 9-19, wo.-vr. 9-20, za. 11-20 uur

Ruimte voor concert en congres Cultuurhuis (Kulttuuritalo) M G 2

Niet ver van het centrum aan het eind van de Töölöbaai en vlak bij recreatiepark Linnanmäki staat het Cultuurhuis. De gewelfde façade van baksteen trekt meteen de aandacht. Alvar Aalto ontwierp het complex (1952-1958) voor de Communistische Partij van Finland, maar na een financieel debacle van de KPF werd het overkoepelde bouwwerk in 1990 aan de staat verkocht. Net als vroeger worden er congressen gehouden, maar het is nu ook een podium voor concerten. Beroemdheden als Jimi Hendrix, Led Zeppelin, Frank Zappa, Tina Turner, AC/DC, Metallica en Lady Gaga hebben hier al eens opgetreden.

Sturenkatu 4, tel. 044 556 61 93, kulttuuritalo.fi, tram: 1, 3, 6, 7, 8, bus 23 vanaf station, de foyer is gratis toegankelijk, restaurant Sture4 ma.-vr. 11-14, zaterdagbrunch 11-14 uur

Alvar Aalto (1898-1976) is Finlands bekendste architect en ontwerper, en een toonaangevende moderne architect. Voorbeelden van zijn 'humane' architectuur zijn overal ter wereld te vinden, al is hij in Finland het best vertegenwoordigd, met name in Helsinki: zijn werk heeft heel duidelijk een stempel gedrukt op het aanzien van de stad.